

فضای انتظار والدین هنگام ورود به مدرسه. همه چیز مرتب و تمیز است. اما در این فضا حس تعلق کم شده است. والد نمی‌تواند با عناصر پیرامون خود ارتباط برقرار کند.

فضایی که من دوست دارم!

ثمانه ایروانی

پیرو مقاله قبلی می‌خواهیم فضاهایی را که در مدرسه به والدین نشان می‌دهیم و احساسی را که به محض ورودشان به مدرسه ناخودآگاه به آن‌ها القا می‌کنیم مرور کنیم:

والدین در مدرسه حس تعلق نسبت به فضا ندارند. والدین نقش پاسخ‌دهنده یا کنترل‌شونده از سوی مدرسه را دارند. آن‌ها بعد از وارد شدن به مدرسه دقیقاً نمی‌دانند اجازه ورود به چه فضاهایی را دارند؟ در واقع کادر مدرسه باید به آنان بگوید کجا بروند، کجا منتظر باشند، کجا بنشینند و کجا قادرند فرزند خود یا دیگر دانش‌آموزان را ببینند! این‌ها مطالبی بود که در مقاله قبل مفصل راجع به آن‌ها توضیح دادیم. اما بیایید بار دیگر فضاهایی را که هم اکنون در مدارس ما معمول هستند و مورد استفاده والدین، بررسی کنیم و بینیم کاربری آن‌ها چیست و در این فضاها چه فعالیت‌هایی انجام می‌شود؛ البته منظور ما عموم مدارس ایران است نه فقط مدارس بسیار مجهز.

اتاق انجمن اولیا و مربیان در یکی از مدارس مجهز تهران. در این اتاق به فراخور برنامه‌ها باز و دوباره بسته می‌شود. والد اصلاً نمی‌تواند بدون دخالت آموزشی‌ها این اتاق را پیدا کند.

سالن انجمن اولیا و مربیان؛ سالنی با عملکرد بسیار پایین
در بسیاری از مدارس فعلی سالنی برای جلسات کادر آموزشی و والدین تعبیه شده است. اگر مدرسه‌ای این فضا را نداشته باشد یا با کمبود فضا مواجه باشد، از نمازخانه یا سالن غذاخوری برای این کار استفاده می‌کند. حتی در حالت بسیار ساده‌تر کلاس‌های بزرگ‌تر یا بخشی از راهرو را میلمان یا مفروش و برای جلسات استفاده می‌کنند. این جلسات برنامه زمان‌بندی مشخصی نیز دارند و اگر والدی در آن‌ها شرکت نکند، غیبت او معلوم می‌شود. صحبت‌های این جلسات حول سیاست‌های

یکی از فضاهای زنده و بازسازی شده برای والدین و آموزشی‌ها در مدرسه‌ای ابتدایی در فنلاند

فضایی زنده و پویا برای ارتباط والدین، دانش‌آموزان و آموزشی‌ها

آیا والدین می‌توانند در مدرسه برای خودشان مسئولیتی تعریف کنند

مدرسه، کمبودها یا نقاط قوت مدرسه، روند آموزشی و موضوعات مورد علاقه مدرسه است و معمولاً اطلاع‌رسانی یکطرفه است. اگر منصف باشیم نمی‌توانیم این نکته را نادیده بگیریم که در این حالت والدین هم نمی‌توانند در مدرسه حضور فعال داشته باشند و این به دلیل نوع آرایشی است که ما (آموزشی‌ها) برای آنان ایجاد کرده‌ایم. شاید بگویید آن‌ها نظرات خود را بیان می‌کنند، با ما در تماس هستند یا حتی خودشان سخنرانی می‌کنند، اما منظور من از حضور فعال این است که ما به آن‌ها مسئولیت همکاری بدهیم. آیا آن‌ها می‌توانند در مدرسه برای خودشان مسئولیتی تعریف کنند؟ از همه مهم‌تر آیا ما به عنوان مسئولان مدرسه این اجازه را به آن‌ها می‌دهیم؟ آیا به آن‌ها اعتماد داریم یا خیر؟ مسلم است که چیدمان سخنرانی گونه هیچ‌گاه نمی‌تواند والدی فعال در امور مدرسه بسازد.

اتاق والدین

اتاق والدین، هشتی ایوان‌داری مثل مدارس قدیمی ایران، مکان ارتباط محله با مدرسه یا هر چه که اسمش را بگذارید، برای والدین فراهم کنیم؛ البته با رعایت این نکات:

● مجهز به مبلمان نرم

جایی را که برای والدین منظور می‌کنیم باید مبلمان نرم داشته باشد. اگر هم بودجه مدرسه کفاف این خواسته را نداشت، با طراحی‌های بومی خود مبلمان نرم و زیبایی ایجاد کنیم؛ می‌توانیم با صنایع دستی فضایی دلنشین بسازیم.

چیدمان سخنرانی گونه هیچ گاه نمی تواند والدی فعال در امور مدرسه بسازد

کنند. فضای این اتاق می تواند جوی صمیمی ایجاد کند که در آن کسی بر کس دیگر مقدم نیست؛ معلم بر ولی یا حتی شاگرد.

● **آرایش فضا و عرضه فعالیت های دانش آموزان**
با توجه به اقلیم منطقه، فضا را طراحی کنیم. اگر اقلیم سرد است شومینه های زیبا یا دید کافی به بخشی از حیاط یا آزمایشگاه یا فضای نشستن بچه ها ایجاد کنیم تا اولیا بتوانند فعالیت های دانش آموزان را ببینند. اگر اقلیم گرم و معتدل است، با تعبیه فضاهای نیمه باز یا باز و طراحی نشیمنگاه های مناسب و دیگر تجهیزات شرایطی فراهم کنیم که والدین از این فضا لذت ببرند.

● امنیت نکرده محیط

در این اتاق یا محل را مانند دیگر سالن های مدرسه قفل نکنید. درش را نبندید. آن را کنترل نکنید. بگذارید حداقل در ساعات باز بودن مدرسه در این مکان باز باشد. والدین، آموزشی ها، فارغ التحصیلان، تازه واردان و تمام کسانی که به نوعی با مدرسه کار دارند می توانند از این فضا بهره ببرند.

اگر بتوانید مکانی با این شرایط ایجاد کنید من مشکلی نخواهم داشت که همچنان نام این فضا، مکان انجمن اولیا و مربیان باشد، البته نوع شماره دوم آن!

● داشتن برنامه آزاد

تصور کنید مسئولان آموزش ساعت مشخص و روز مشخصی را برای جلسه و یا هر برنامه دیگری عنوان نکنند. منظورم نگذاشتن جلسه نیست. منظورم شناور شدن و نرم شدن برنامه ها و تبدیل آن ها از حالت خشک و اجباری به حالت نرم است. اجازه دهیم برنامه آزادی وجود داشته باشد که اگر والد یک ساعتی زودتر از محل کارش بیرون آمد، مدرسه را به خانه ترجیح دهد و ساعتی را با فرزندش در مدرسه بگذراند. در این حالت ما بهتر می توانیم راجع به سیاست های خرد و کلان و مشکلات فرزندش با او صحبت کنیم، چرا که او با میل خود به مدرسه آمده است و تأثیرپذیری اش در این شرایط به مراتب بیشتر است.

● دارا بودن تجهیزاتی متناسب با شرایط زمان

اجازه دهیم رایانه، دستگاه فکس یا تلفنی در این مکان وجود داشته باشد تا والدین، در زمانی که آنجا هستند، بخشی از کارهای شخصی خود را انجام دهند.

● امکان پذیرایی آزاد

والدین باید بتوانند نوشیدنی های گرم یا سرد تهیه و از خود پذیرایی کنند. به این ترتیب، به این فضا احساس تعلق خواهند داشت.

● امکان آشنایی و صحبت کردن:

والد به محض ورود به مدرسه باید بتواند این مکان را بیابد. در آن باید بتواند با دیگر والدین صحبت کند تا با مشکلات همدیگر آشنا شوند. حتی مدیران و معلمانی که مایل اند با والدین ارتباط داشته باشند بهتر است به این فضا مراجعه

این حیاط های کوچکی که به حیاط اصلی مرتبط می شوند، در حقیقت، همان هشتی هایی هستند که افرادی غیر از دانش آموزان (والدین و رهگذاران) وارد آن می شوند. در این هشتی ها، ایوان ها و طاقچه هایی وجود دارد که محل مناسبی برای انتظار و نشستن است.

مدرسه چهارباغ در اصفهان هشتی های مناسب برای ورود غریبه ها و افراد محله به مدرسه و نشستن در فضاهای آموزشی طلبه ها؛ بی آنکه آن فضا را به هم بزنند.